

EUs gränsvärden för carcinogener i arbetsmiljön

EU-parlamentet har nyligen utfärdat ett direktiv för att skydda arbetare från exponering för carcinogener och mutagener i arbetsmiljön. Direktivet innehåller en lista med s.k. bindande gränsvärden för ett antal ämnen. Att gränsvärdet är bindande innebär att det inte får överskridas. Av särskild betydelse är att EU nu fastställer ett gränsvärde för avgaser från dieselmotorer. Gränsvärdet är baserat på mätning av elementärt kol (EC). EU har fastställt att gränsvärdet skall vara 50 µg EC/m³, och det gäller från 2023. Vid gruv- och tunnelarbete gäller värdet först från 2026.

Det nuvarande svenska gränsvärdet för dieselavgaser är baserat på kvävedioxid (NO₂) som indikator, och är 960 µg/m³. Det är svårt att direkt räkna om EC till NO₂, men i en undersökning från Stockholm 2005 i en rad olika avgasexponerade miljöer var halten NO₂ omkring 6 ggr högre än halten EC, vilket skulle betyda att 50 µg EC motsvarar omkring 300 µg NO₂. Dock påverkas relationen mellan NO₂ och EC bland annat av åtgärder för att minska partikelemissionerna, varför kvoten mellan NO₂ och EC då kan öka. Troligtvis innebär dock ett gränsvärde på 50 µg EC/m³ en skärpning av de arbetshygieniska kraven i dieselavgasexponerade miljöer. Det finns dock skäl för att värdet borde ha satts ännu lägre. EUs Scientific Committee on Occupational Exposure Limits (SCOEL) övervägde att föreslå ett gränsvärde på 5 eller 10 µg EC. Bilden kompliceras också av att det finns flera olika metoder för att analysera halten EC i ett prov.

Det nya gränsvärdet är ett steg i rätt riktning men sannolikt inte tillräckligt stort, kan man sammanfatta. Som redan tidigare varit känt har EU inte sänkt gränsvärdet för kvarts utan det ligger kvar på 0,1 mg/m³. Här har EU gått emot sitt eget organ SCOEL som rekommenderade en sänkning till 0,05 mg/m³, ett värde som även gäller i USA.

Läs hela listan på:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0130&from=EN>

Per Gustavsson, professor/överläkare vid Centrum för arbets- och miljömedicin i Stockholm och vid Institutet för miljömedicin, Karolinska Institutet.